

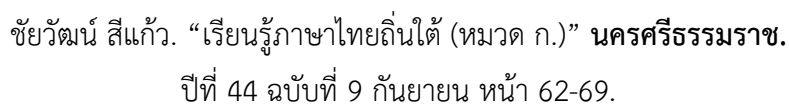
ชัยวัฒน์ สีนแก้ว. “เรียนรู้ภาษาไทยถิ่นใต้ (หมวด ก.)” นครศรีธรรมราช.
ปีที่ 44 ฉบับที่ 9 กันยายน หน้า 62-69.

มรดกทางภาษา

เรียนรู้ภาษาไทยถิ่นใต้ (หมวด ก.)

ชัยวัฒน์ สีนแก้ว

คำภาษาถิ่นใต้	เสียงภาษาถิ่นใต้	ชนิด/ความหมาย	เทียบคำภาษากลาง
กต	ก๊อด	ก.กลั่นไว้	กลั่น, อดกลั่น
กตไม่ติด	ก๊อดไม้ติด	ก.กลั่นไม่ไหว, ห้ามใจ ตัวเองไม่ได้	ทนไม่ไหว, ทนไม่ได้
กตหัว	ก๊อดหัว	ก.กลั่นหัวเราะ, อดทน ไม่ให้มีเสียงหัวเราะ	กลั่นหัวเราะ
กบ	ก๊อบ	น.สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ชนิดหนึ่ง เช่น กบนา กบภูเขา	กบ
กบขีมีน	ก๊อบคีมิน	น.กบชนิดหนึ่งผิวหนัง สีเหลืองๆ	กบนา
กรด	กร็อด	ว.จัดจ้าน, ดื้อรั้น ปากกล้า ปากจัด เจ้าคารม	จัดจ้าน
กรวม	กรั้วม	ก.คร่อม, สวม เช่น นั่งกรวม, กรวมหัว, กลวมก็ใช้	คร่อม, สวม
กร็อกแกร็ก	กร็อกแกร็ก	ว. เพลีย, หมดแรง	เพลีย, หมดแรง, ล้า
กราด	กร้าด	ว.แคะแกร็น, ไม่เจริญ งอกงามมักใช้แก่พืช	แคะ
กรังกริว	กรังกริ้ว	ว. รูปร่างเล็กพอมบาง ผิวดรรมตา มักใช้แก่คน	เล็ก, พอมบาง
กริดหนา	กริดน้ำ	น.สมุดข่อย, ชื่อไม้เถา ชนิดหนึ่งคนโบราณ นิยมนำมาทำกระดาดข่อย, ปริดหนาก็เรียก	สมุดข่อย

ชัยวัฒน์ สีแก้ว. “เรียนรู้ภาษาไทยถิ่นใต้ (หมวด ก.)” นครศรีธรรมราช.

ปีที่ 44 ฉบับที่ 9 กันยายน หน้า 62-69.

คำภาษาถิ่นใต้	เสียงภาษาถิ่นใต้	ชนิด/ความหมาย	เทียบคำภาษากลาง
กล้า	กล้า	ก. อดทน ขยัน ว. กระตือรือ	ทำงานตัวเป็นเกลียว
กลางเที่ยง	กลางเอียง	ว. เวลาเที่ยงวัน	เที่ยง, กลางวัน
กลางยา	กลางย่า	น. ใบของยาสูบที่อยู่ ระดับกลางลำต้น	ใบยาสูบ (ใบกลางๆ)
กลีบ	กลีบ	น. เครื่องหนีบผมผู้หญิง, กริบ ก็เรียก	ก๊ีบ
กลีบปกา	กลีบปือก กลีบปือก	ก. ปิดและเปิดเปลือกตา อย่างรวดเร็ว	กะพริบตาถี่ๆ
กวนหมวน	ก่วนม่วน	ก. แสดงกิริยาว่าทำให้ ผู้อื่นอารมณ์เสีย หรือโกรธ	ยั่วโมโห
กวัดๆ	กวัดกวัด	ว. รีบร้อนเพราะอารมณ์ไม่ดี	ลุกลี้ลุกลอน
ก้วยหลายๆ	ก้วยล่ายก้วยล่าย	ก. ใช้มือหรือเท้าพูนน้ำ บริเวณน้ำลึก เช่น สระ ลำคลอง หรือทะเล เพื่อพุงตัวให้รอดพ้น จากการจมน้ำ	กระเสือกกระสน
กองลุย	ก่องลุย	ว. มีจำนวนมาก	มาก
ก้อง	ก้อง	ว. โกง เช่น กลังก้อง	โกง เช่น คนหลังโกง
ก้องลี	ก่องลี	น. ของกลางหน่วยงาน ที่เป็นของส่วนรวม	กงลี
ก้อน	ก้อน	น. ยี่สิบห้าสตางค์	สลึง
ก้อนไก่อ	ก้อนไก่อ	ว. เวลาเข้าตรู	เข้าตรู
กะ	กำ	ว. คาดคะเน, คิด ใคร่ครวญ	คาดหมาย
กัก	กัก	น. เงินเหรียญ, แตกกี้เรียก เช่น ลูกกัก, ตางแตกก	เหรียญ
กัต	กัต	น. อวนขนาดเล็ก	ตะคัต
กัน	กัน	ก. ใช้มัดเชือกบนตัวปลาเพื่อให้ เครื่องปรุงเข้าไปในเนื้อก่อน ก่อนนำไปทอดหรือปรุงด้วยวิธี ต่างๆ	บั้ง
กั่ว	กั่ว	น. ตะกั่ว	ตะกั่ว

ชัยวัฒน์ สีสแก้ว. “เรียนรู้ภาษาไทยถิ่นใต้ (หมวด ก.)” นครศรีธรรมราช.
ปีที่ 44 ฉบับที่ 9 กันยายน หน้า 62-69.

คำภาษาถิ่นใต้	เสียงภาษาถิ่นใต้	ชนิด/ความหมาย	เทียบคำภาษากลาง
กำ	กำ	สั้น. ใช้เชื่อมคำหรือข้อความ ให้มีเนื้อความเกี่ยวเนื่องกัน เช่น ถ้าเดินไม่มารับฉันทำหมา	ก็
กาง	กำง	ไปถูกไม่	ถ่าง
กำงกิง	กำงกิง	ถ่าง เช่น ขากาง น. เครื่องนุ่งมีสองขา มีทั้งชนิด ขาสั้น ขาสวมส่วนและขายาว	กางเกง
กำงกิงลูกสิง	กำงกิงลูกสิง	น. เครื่องนุ่งสำหรับสวมใส่ไว้ ชั้นในสุดก่อนสวมกางเกงกระโปรง หรือเครื่องนุ่งชนิดอื่นทับไว้ อีกชั้นหนึ่ง	กางเกงใน
กำงโปรง	กำงโปรง	น. เครื่องนุ่งของสตรีชนิดหนึ่ง	กระโปรง
กางหยาง	กำงย่าง	น. เครื่องนุ่งแรงชนิดหนึ่ง ใช้ไม้มัดหรือตอกติดกันหลายๆ อันเพื่อใช้สำหรับปั่นป่าย	นั่งร้าน
กางหลาง	กำงล่ำง	ว. ประพัตินตะกะกะเกเร	เกเร
การไหร	กำงไร่	ก. ไม่ใช่เรื่อง. ไม่ใช่ธุระ	เสือก
กาด	กำด	ก. อารานาสั่งศักดิ์สิทธิ์	ไหว
กาดครู	กำดครู	ก. ไหว้ครู เช่น กาดครูมวย	ไหว้ครู
กำกิน	กำกิน	น. สิ่งสกปรกเข้าไปติดในเล็บ หิ้วแม่เท้าแล้วอีกเสบ	เล็บขบ
กำคูคี	กำกูชี	น. การละเล่นของเด็กชนิดหนึ่ง ใช้วิธีการกำเม็ล็ดของพืชบางชนิด (มักใช้เม็ล็ดมะม่วงหิมพานต์) แล้วให้อีกคนหนึ่งทายว่าจำนวนที่ กำนั้นจำนวนกี่หรือคู่ ถ้าทายถูก ก็ชนะ ถ้าทายผิดก็แพ้	เล่นกำทาย
กำชำ	กำชำ	น. ชื่อไม้ต้นชนิดหนึ่ง ออกผลสี เขียวเป็นช่อ เมื่อสุกเป็นสีม่วง อมดำ กินได้	มะหวด

ชัยวัฒน์ สีสแก้ว. “เรียนรู้ภาษาไทยถิ่นใต้ (หมวด ก.)” นครศรีธรรมราช.

ปีที่ 44 ฉบับที่ 9 กันยายน หน้า 62-69.

คำภาษาถิ่นใต้	เสียงภาษาถิ่นใต้	ชนิด/ความหมาย	เทียบคำภาษากลาง
กำดัก	กำดัก	น. การเล่นอย่างหนึ่งมักใช้ เม็ล็ดมะม่วงหิมพานต์เป็นอุปกรณ์ โดยผู้เล่นเป็นเจ้ามือกำเม็ล็ด มะม่วงหิมพานต์จำนวนกี่เม็ล็ด ก็ได้ โดยไม่ให้ผู้เล่นคนอื่นรู้ ผู้เล่นคนอื่นก็ทายใจของเจ้ามือว่า เจ้ามือกำไว้กี่เม็ล็ดแล้วพยายาม กำเม็ล็ดมะม่วงของตนเองให้มี จำนวนเท่ากับของเจ้ามือ เมื่อ ทุกคนพร้อมเจ้ามือเป็นคนแบมือ ของตนให้ทุกคนรู้ว่าเจ้ามือ กำเม็ล็ดมะม่วงหิมพานต์ไว้ จำนวนเท่าไร ถ้าผู้เล่นคนไหน กำไว้เท่ากับของเจ้ามือ ผู้เล่น คนนั้นก็เป็นผู้ชนะได้เม็ล็ด มะม่วงหิมพานต์ของเจ้ามือไป เป็นของตนเอง ส่วนผู้เล่นคน อื่นๆ เจ้ามือต้องทายว่าแต่ละคน กำไว้กี่เม็ล็ด ถ้าเจ้ามือทายถูก ผู้เล่นต้องให้เม็ล็ดมะม่วง หิมพานต์นั้นแก่เจ้ามือ เป็นการเล่นที่สนุกสนาน	กำทาย
กำพริก	กำพริก	น. เครื่องใช้ในการทึงทาน อย่างหนึ่งมักเป็นเงินเหรียญ เช่น เหรียญสลึง เหรียญห้าสิบสตางค์ เหรียญบาท เหรียญห้าบาท เป็นต้น มักใช้ทึงทานในพิธีศพ	ลูกกลัปพฤกษ์
กำหนั้น	กำหนั้น	น. ชื่อตำแหน่งหัวหน้าปกครอง ส่วนภูมิภาคระดับตำบล	กำนัน
กำหมล้ง	กำหมล้ง	น. เรียวแรง	กำล้งวังชา
กำโหมล	กำโหมล	ก. กำไร	กำไร

ชัยวัฒน์ สีสแก้ว. “เรียนรู้ภาษาไทยถิ่นใต้ (หมวด ก.)” นครศรีธรรมราช.

ปีที่ 44 ฉบับที่ 9 กันยายน หน้า 62-69.

คำภาษาถิ่นใต้	เสียงภาษาถิ่นใต้	ชนิด/ความหมาย	เทียบคำภาษากลาง
กิด	กิด	ก. ใช้นิ้วมือแตะเพื่อให้รู้ตัว	สะกิด
กิน	กิน	ก. เอาเงินหรือทรัพย์สินส่วนรวม มาเป็นของตนเอง	คอร์รัปชัน
กินขาด	กินขาด	ว. ชนะหรือเหนือกว่า หรือได้ เปรียบแน่นอน	เหนือกว่า, ได้เปรียบ
กินงาน	กินห่าน	ว. เป็นแข่งร่วมงานแต่งงาน	กินเลี้ยง งานแต่งงาน
กินดิบ	กินดิบ	ก. ได้เปล่า, ได้มาโดย ไม่ต้องลงทุนลงแรง	ได้ฟรี, ได้เปล่า
กินพวด	กินพวด	ก. ได้ดอกเบี๋ย	กินดอกเบี๋ย
กินลูกยอน	กินลูกยอน	ก. ชอบทำตามคำยุยง	เชียร์ขึ้น, ทำตาม เสียงเชียร์
กินวาน	กินวาน	ว. ไปช่วยเหลืองานผู้อื่น ที่เขาไหว้วาน	ลงแขก
กินหมู	กินมู	ก. แต่งงาน	แต่งงาน
กินเหนียว	กินเหนียว	ก. แต่งงาน	แต่งงาน
กินเหมือนจอบตราเข้	กินเหมือนจอบตราเค้	ก. กินจุ	กินจุ
กินเหมือนจุกบอ	กินเหมือนจุกบ้อ	ก. กินจุ	กินจุ
กินเหมือน ชูชก	กินเหมือนชูชอก	ก. กินจุ, มุมมาม	กินจุ, ตะกละ, มุมมาม
กินเหมือนปอด้อ	กินเหมือนปอด้อ	ก. กินจุ, กินบ่อยครั้ง	กินจุ, กินบ่อยครั้ง
กินเหมือนแพะข้อง	กินเหมือนแพะค้อง	ก. กินจุ, กินทุกอย่างกินไม่เลือก	กินจุ
กินเหมือนแรงลง	กินเหมือนแรงลง	ก. กินรวดเร็วของกินหมดในเวลา อันรวดเร็ว	ตะกละ, มุมมาม
กินเหมือนห้ายักษ์	กินเหมือนห้ายัก	ก. กินจุ	กินจุ
กินเหมือนไอ้หนูน้อย อยู่ใน	กินเหมือนไอ้หนูน้อย อยู่ใน	ก. กินจุ	กินจุ, ตะกละ
กินเหยื่อใหญ่	กินเหยื่อโย	ก. ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง	ตีตนเสมอผู้ใหญ่
กินแพะ	กินแพ	ก. กินไม่หมด	กินไม่หมด, กินเหลือ
กิโล	กิโล	น. เครื่องชั่งน้ำหนัก	ตาชั่ง
กิว	กิว	ว. กิว, คอด	กิว คอด
กิด	กิด	ก. เกะกะ, กิดขวาง	กิดขวาง
กิดๆ	กิดกิด	ว. เสียงร้องของนกคุ้ม	ครี๊ดๆ

ชัยวัฒน์ สีสแก้ว. “เรียนรู้ภาษาไทยถิ่นใต้ (หมวด ก.)” นครศรีธรรมราช.

ปีที่ 44 ฉบับที่ 9 กันยายน หน้า 62-69.

คำภาษาถิ่นใต้	เสียงภาษาถิ่นใต้	ชนิด/ความหมาย	เทียบคำภาษากลาง
กึ่งเคย	กึ่งเคย	น. ชื่อสัตว์น้ำชนิดหนึ่ง ลักษณะคล้ายกุ้งขนาดเล็กแต่ไม่มีก้ามหรือ หนามแหลมที่หัวนิยมใช้ทำกะปิ	เคย
กึ่งแม่หัวัด	กึ่งแม่หัวัด	น. กุ้งทะเลขนาดใหญ่ เช่น กุ้งก้ามกราม เป็นต้น	กุ้งตัวโต
กึ่งส้ม	กุ่มช้อม	น. ชื่ออาหารประเภทหมักดอง ทำจากกึ่ง	กึ่งดอง
กุนหนี	กุนนี่	น. ชื่อดอกไม้ชนิดหนึ่ง	บานไม่รู้โรย
กูป	กูป	น. ภาชนะใส่สิ่งของมีลักษณะเป็นกล่องสี่เหลี่ยม อาจทำด้วยกระดาด หรือพลาสติก	กล่อง
กูหลิบ	กูลิบ	ก. กริบตาบ่อยๆ	กะพริบตา
กูก	กูก	ก. เรียกโดยใช้เสียงดัง และยาวนาน เพื่อให้ผู้ที่อยู่ไกลๆ ได้ยินมักออกเสียงว่า “อู”	เรียก
กูต	กูต	ว. ลักษณะของขนหรือผมที่มันงอ	หยิก
เก้	เก้	น. ชื่อการเล่นของเด็กอย่างหนึ่ง	ไล่จับ
เก็บข้าว	เก็บข้าว	ก. ตัดรวงข้าวด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า “แกะ” ที่ละรวงๆ อย่างรวดเร็ว	เกี่ยวข้าว
เก็บหัวหัว	เก็บหัวหัว	ก. เก็บเงินจากผู้เล่นการพนันในฐานะที่เป็นผู้จัดการหรือเจ้าของสถานที่ เป็นต้น	เก็บค่าตั้ง